

NÁVRH INAUGURAČNEJ KOMISIE

V zmysle § 76 ods. 1, 4, a 6 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v zmysle § 5 ods. 11 vyhlášky č. 246/2019 Z. z. o postupe získavania vedecko-pedagogických alebo umelecko-pedagogických titulov docent a profesor a podľa Zásad habilitačného konania a inauguračného konania na Prešovskej univerzite v Prešove.

Uchádzačka: **doc. PhDr. Anna Plišková, PhD., univer. prof.**

Odbor habilitačného konania a inauguračného konania: **slovanské jazyky a literatúry**

1. Zoznam členov inauguračnej komisie a oponentov

Predseda:

prof. PhDr. Ľubomír Guzi, PhD., pôsobí v odbore filológia – slovanské jazyky a literatúry
Pracovisko: Prešovská univerzita v Prešove, Filozofická fakulta

Členovia:

prof. Dr. Achim Rabus, pôsobí v odbore slavistika
Pracovisko: Universität Freiburg, Slavisches Seminar

prof. PhDr. Peter Žeňuch, DrSc., pôsobí v odbore filológia
Pracovisko: Univerzita Komenského v Bratislave, Pedagogická fakulta

prof. Dr. Mihály Káprály, CSc., pôsobí v odbore slavistika
Pracovisko: Rusyn Scientific Institute A. Hodinka, Budapešť

Oponenti:

prof. PhDr. Jozef Sipko, PhD., pôsobí v odbore filológia
Pracovisko: Prešovská univerzita v Prešove, Filozofická fakulta

prof. Paul Robert Magocsi, PhD., pôsobí v odbore história a politické vedy
Pracovisko: University of Toronto, Faculty of Arts & Science

prof. dr Mihajlo Fejsa, pôsobí v odbore slavistika
Pracovisko: Univerzita v Novom Sade, Filozofická fakulta

2. Vyhodnotenie plnenia kritérií uchádzačky

Pedagogická činnosť uchádzačky

Doc. PhDr. Anna Plišková, PhD., univer. prof., pracuje vo vzdelávacích inštitúciách odpovedajúci počet rokov a spĺňa požiadavku vykonávania pedagogickej činnosti počas doby najmenej troch rokov od získania vedecko-pedagogického titulu docent; prakticky od roku 1998 až po súčasnosť pôsobí na vedecko-pedagogických pracoviskách Prešovskej univerzity v Prešove, od roku 2008 je riaditeľkou Ústavu rusínskeho jazyka a kultúry Prešovskej univerzity v Prešove, resp., v období rokov 2018 až 2023 bola riaditeľkou Centra jazykov a kultúr národnostných menšín (CJKNM) Prešovskej univerzity v Prešove. Jej pôsobenie vo vysokoškolskom pedagogickom a vedeckom prostredí jednoznačne hovorí o tom, že počas svojho pôsobenia vo vysokoškolskom prostredí sa dokázala zorientovať v širšej slavistickej a rusinistickej problematike, zapojila sa do 9 projektov, z ktorých tri viedla ako hlavná riešiteľka, etablovala sa v redakčných radách vedeckých a odborných časopisov, ako aj v iných grémiách. Vďaka jej pôsobeniu na pozícii vedúcej pracoviska, pri riadení riešiteľských kolektívov dokázala nadviazať plodnú medzinárodnú spoluprácu v oblasti výskumu a propagácie rusínskeho jazyka, ktorá je pre individuálne pôsobenie vedeckého pracovníka, no i pre zodpovedajúce odborné vysokoškolské prostredie nevyhnutná. Nezastupiteľná je jej práca pri príprave vysokoškolských učebníc, príručiek a praktických cvičebníc z oblasti kodifikovaného slovenského variantu rusínskeho jazyka. Tie sú, spoločne s jej monografiami vo veľkej miere priekopníckymi počinmi a sú značným prínosom pre tvorbu vlastných národných učebníc v rusínskom jazyku so zodpovedajúcim pojmovo-kategoriálnym aparátom. Odvedené bakalárske a magisterské práce svedčia ako o jej špecializovanej odbornej a metodologickej výbave, tak aj o kvalitnom didaktickom prístupe k študentom, čo s istotou potvrdila na treťom stupni vysokoškolského štúdia, kde bola školiteľom piatich doktorandov, v

súčasnosti vedie jedného doktoranda. Počas svojho pôsobenia vzhľadom na aktuálny stav v oblasti skúmania rusínskeho jazyka a kultúry zabezpečovala celý rad študijných disciplín, z ktorých spomenieme napr. dejiny rusínskeho jazyka, vývin rusínskeho jazyka a dialektológiu či derivatológiu súčasného rusínskeho jazyka, jej vedecký profil je však výrazne jazykovedný, presahujúci do sociolingvistických a kulturologických oblastí výskumu.

Doc. PhDr. Anna Plišková, PhD., univer. prof., aktívne pôsobí v prostredí výskumu a propagácie rusínskeho jazyka, podieľa sa na práci rusínskych organizácií, ktorých cieľom je výskum rusínskeho jazyka, literatúry a kultúry, ako aj organizovanie činností s tým spojených. V oblasti tvorby a riadenia systému prípravy pedagogických a vedeckých pracovníkov v samostatnom odbore slavistika v krátkodobom horizonte a s obmedzenými zdrojmi dokázala svoje odborné a manažérske schopnosti, rozvinula spoluprácu s obdobnými slavistickými pracoviskami v zahraničí, pričom tieto partnerstvá boli uchádzačkou zúročené v unikátnom edukačnom projekte medzinárodnej školy rusínskeho jazyka pod názvom *Studium Carpatho-Ruthenorum*, vďaka ktorému sa počas doterajších 12 ročníkov Prešovská univerzita pravidelne dostáva do pozornosti a povedomia vedcov, študentov i širšej verejnosti slavistických odborov doma, no hlavne v zahraničí. Dôležitú rolu pri tvorbe obrazu o vedecko-pedagogickej charakteristike školy doc. PhDr. Anny Pliškovej, PhD., univer. prof. má aj úspešnosť absolventov doktorandského štúdia, ktorí pôsobia v odbore (ide o troch úspešne skončených doktorandov, z ktorých jedna pôsobí už aj na funkčnom mieste docentky v odbore, ďalší úspešný absolvent pôsobí ako metodik Národného inštitútu vzdelávania a mládeže a centrom jeho záujmu je vyučovanie rusínskeho jazyka na Slovensku). Pôsobenie prvých troch je overiteľné na oficiálnom vysokoškolskom portáli portalvs.sk a pôsobenie štvrtého úspešného doktoranda na portáli NIVAM-u. V súvislosti s vedecko pedagogickým pôsobením doc. PhDr. Anny Pliškovej, PhD., univer. prof. treba poukázať aj na jej záujem a dlhoročnú a pravidelnú angažovanosť pri príprave, organizovaní a na vedení letných škôl rusínskeho jazyka pre záujemcov najmä zo zahraničia.

Vedecko-výskumná, expertízna a publikačná činnosť uchádzačky

Z hľadiska plnenia scientometrických požiadaviek menovaná vo všetkých parametroch spĺňa a v mnohých prekračuje obligatórne požiadavky a kritériá, kladené na začatie a zvládnutie inauguračného konania na FF PU v Prešove zvolenom o odbore habilitačného a inauguračného konania slovanské jazyky a literatúry. Je autorkou troch vedeckých monografií vydaných v domácich vydavateľstvách, šiestich vysokoškolských učebníc vydaných v domácich vydavateľstvách, rovnako aj dvoch vysokoškolských skrípt. Celkovo predkladá 71 pôvodných vedeckých publikácií, z toho 30 uverejnených v zahraničí. Všetky uvedené údaje sú overiteľné, sú obsiahnuté ako v profesijnom životopise, VUPCH, tak aj, pre zhodnotenie a komparáciu, v porovnávacíj tabuľke plnenia obligatórnych kritérií, resp. v databázach CREPČ/PETRA a v medzinárodných databázach Scopus a WoS. Na svoje práce predkladá celkovo 332 citácií, z toho 146 v zahraničí, 60 v indexovaných databázach. Jej expertízna činnosť zahŕňa posudzovateľské aktivity pre Kultúrne a edukačnú grantovú agentúru MŠ SR, Vedeckú grantovú agentúru MŠ SR, či Fond na podporu kultúry národnostných menšín, projekty rusínskej národnostnej menšiny a Grantový program Kultúra národnostných menšín Ministerstva kultúry SR, pre rôzne domáce aj zahraničné časopisy so zameraním na filológiu, slavistické štúdiá a problematiku rusínskeho jazyka a rusinistiky ako takej.

Menovaná doc. PhDr. Anna Plišková, PhD., univer. prof. vytvorila dostatočne obsažné, odborne a vedecky ucelené dielo, tematicky a obsahovo spadajúce do obsahového jadra odboru habilitačného a inauguračného konania slovanské jazyky a literatúry; jej práca a predložené výstupy publikačnej, vedeckej a expertíznej činnosti sú zamerané na teoretické a praktické otázky kodifikovaného rusínskeho jazyka, rozvoja spôsobilosti študentov rusinistiky, na prípravu odborníkov v učiteľských a kulturovedných, sociokultúrne zameraných študijných odboroch.

3. Závery oponentských posudkov

Všetci traja oponenti po preštudovaní inauguračného spisu doc. PhDr. Anny Pliškovej, PhD., univer. prof., vyslovili konštatovanie, že predložený inauguračný spis dokladuje naplnenie obligatórnych kritérií na získanie vedeckopedagogického titulu *profesor* na Filozofickej fakulte

Prešovskej univerzity v Prešove v odbore habilitačného a inauguračného konania slovanské jazyky a literatúry.

Prof. Paul Robert Magocsi, PhD. upozornil na fakt, že doc. PhDr. Anna Plišková, PhD., univer. prof. začínala svoju kariéru v čase keď ešte neexistovali vlastné akademické disciplíny, týkajúce sa rusínskeho jazyka, rusinistiky resp. Karpato-rusínskych štúdií a medzi odborníkmi prevládala skepticizmus ohľadom rusínčiny, avšak doc. PhDr. Anna Plišková, PhD., univer. prof. výrazne prispela k zmene pohľadu na danú problematiku v slavistickom a širšom filologickom prostredí a pomohla vybudovať solídne univerzitné pracovisko s novovytvorenými študijnými programami.

Prof. Dr. Mihajlo Fejsa poukázal na novátorskú aplikáciu synchronných a diachronných princípov modernej lingvistiky na systém kodifikovaného rusínskeho jazyka, rovnako ako na jej práce z problematiky vývoja spisovného jazyka karpatských Rusínov, definovanie aktuálneho stavu a rozvoja funkčných sfér kodifikovanej rusínčiny, osobitne vyzdvihujúc monografiu *Jazyk a národná identita: Rusíni južne od Karpát*, vydanú v roku 2009 vo vydavateľstve Kolumbijskej univerzity.

Prof. PhDr. Jozef Sipko, PhD. vyzdvihuje doc. PhDr. Annu Pliškovú, PhD., univer. prof. ako významnú predstaviteľku slovenskej rusinistiky, podieľajúcu sa na exaktnom štúdiu rusínskeho jazyka, na jeho vyučovaní a propagácii nielen doma, no aj v zahraničí a to okrem zahraničných pozvaných prednášok aj členstvom v ôsmich vedeckých organizáciách, šiestich redakčných radách vedeckých časopisov a devätnástich odborných komisiách a radách.

4. Odborné posúdenie úrovne prednesenej inauguračnej prednášky – Záver inauguračnej komisie

Inauguračnou prednáškou pod názvom *Od nárečia po úradný jazyk: pokusy o kodifikáciu jazyka Rusínov a ich výsledky* inaugurantka dokázala svoju odbornú erudovanosť, didaktickú a rétorickú vyspelosť. Na vysokej úrovni a zároveň s dodržaním časového limitu predostrela zložitú problematiku vývoja, konštituovania a fungovania spisovného jazyka karpatských Rusínov. Predostrela charakteristiku rusínskeho jazyka ako súčasti *regionálnych* alebo *menšinových* jazykov v kontexte *Európskej charty regionálnych alebo menšinových jazykov* a *Atlasu svetových jazykov v ohrození* a predstavila dynamiku vnímania menšinových jazykov a kultúr v posledných desaťročiach, trendy jazykového posunu/jazykovej zmeny a ich vplyv na identitu malých a takzvaných bezštátnych národov v rámci Európy i širšieho globálneho kontextu. Doc. PhDr. Anna Plišková, PhD., univer. prof. poukázala na viacaspektovosť vnímania rusinistiky doma i v zahraničí, osobitne na problematiku teórie malých a menšinových jazykov, ďalej na procesy kodifikácie spisovného jazyka Rusínov, ktorý sa etabloval z iných ako jazykovo-komunikačných dôvodov, pričom existencia variantov kodifikovaného rusínskeho jazyka má najmä jazykovo-reprezentačnú a kultúrnu funkciu. Inaugurantka rovnako zhodnotila možnosti vzniku spisovných jazykov *malých národov*, resp. mikrojazykov, ozrejmla teoreticko-metodologické východiská riešenia jazykovej otázky Rusínov a aktuálne nástroje vytvorené na podporu zachovania a rozvoja jazykov národnostných menšín a ich implementáciu v prostredí Rusínov na Slovensku.

5. Odporúčanie schváliť návrh na vymenovanie uchádzačky za profesorku

Inauguračná komisia postupovala v súlade s § 76 ods. 1, 4 a 6 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov a na základe predložených dokladov, oponentských posudkov, odborného posúdenia úrovne prednesenej inauguračnej prednášky celkovo zhodnotila pedagogickú, vedeckú (umeleckú) a publikačnú činnosť uchádzačky.

Na základe uvedeného a v súlade s § 5 ods. 11 vyhlášky č. 246/2019 Z. z. o postupe získavania vedecko-pedagogických alebo umelecko-pedagogických titulov docent a profesor a v zmysle Zásad habilitačného konania a inauguračného konania na Prešovskej univerzite v Prešove inauguračná komisia predkladá predsedníčke Vedeckej rady Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove tento návrh a odporúča **schváliť návrh na vymenovanie doc. PhDr. Anny Pliškovej, PhD., univer. prof. za profesorku** v odbore habilitačného konania a inauguračného konania **slovanské jazyky a literatúry**.

Predseda inauguračnej komisie:

prof. PhDr. Ľubomír Guzi, PhD.

Podpis:

prezenčne

Členovia inauguračnej komisie:

prof. Dr. Achim Rabus

dištančne

prof. PhDr. Peter Žeňuch, DrSc.

prezenčne

prof. Dr. Mihály Káprály, CSc.

prezenčne

Oponenti:

prof. PhDr. Jozef Sipko, PhD.

prezenčne

prof. Paul Robert Magocsi, PhD.

prezenčne

prof. dr Mihajlo Fejsa

prezenčne